

Proč je politika rovných příležitostí pro ženy mužským komplotem pro získání více sexu

PETR HOUDEK

Nadměrná poptávka na trzích dlouho nepřetrvá. Roste totiž cena statku, což přitahuje nové nabízející, kteří volně spotřebitele uspokojí. Výjimku tvoří jedna oblast, v níž po milénia poptávající uspokojeni nejsou – trh sexu.

Existuje notorická asymetrie v rozmnožovacích strategiích mužů a žen. Muži disponují extrémně levnou produkcí spermií a k zplodění potomka potřebují minimální energii. Reprodukční systém a těhotenství samo jsou pro ženy naopak nákladné. Ty se proto při navázání vztahu zaměřují zejména na kvalitu partnera, naopak pánové – pochopitelně – preferují spíše kvantitu. Přes všechny ukazatele je skutečně mužská sexuální touha silnější: muži na sex častěji myslí, touží mít více partnerek, jejich sexuální fantazie jsou hojnější a komplexnější. Obvykle sex iniciují a méně jej odmítají. Rovněž závazky zřeknutí se sexu (typicky církevní celibát) častěji porušují, mnohem frekventovaněji masturbují. Jsou obecně pro získání sexu ochotni nést vyšší rizika a náklady než ženy.¹

Neuspokojitelní jsou nejslabší

Princip – osoba, která má větší touhy, má menší moc – pak předpovídá, že ženy budou svoji sexualitu omezovat, aby držely vůči mužské poptávce svou nabídku sexu nízkou, čímž si zajistí jeho vysokou cenu. A vskutku, liberalizující sexuální revoluce jsou muži ob-

vykle podporovány, naopak potlačování ženské sexuální touhy je doménou žen samotných, resp. starších dam.² Což pochopitelně neznačí, že se jedná o vědomé či řízené spiknutí, spíše jde o to, že motivace žen pro restrikcii sexu jsou světově univerzální. Muži za něj tak musí platit: láskou, respektem, penězi a dlouhodobými závazky, jakým je především manželství (tj. dlouhodobé materiální zajištění ženy).

Roy Baumeister z Floridské státní a Juan Pablo Mendoza z Amsterodamské svobodné univerzity uvedenou ekonomickou teorii sexu využili k vysvětlení úžasné rozmanitosti přístupů různých národů k sexu.³ Jejich hlavní predikcí bylo, že čím složitější je pro ženy dosáhnout samostatnosti – panuje nerovný přístup k příležitostem, jako jsou vzdělání, politická moc, některá zaměstnání či lékařská péče –, tím se sex pro ně stane důležitějším nástrojem k dosažení dobrého života. Paradoxně čím silnější mocí v dané společnosti muži vládnou nad ženami, tím menší nabídce sexu čelí a musí za něj platit vyšší ceny.⁴ Mají-li naopak obě pohlaví stejnou ekonomickou i politickou sílu, sex bude velmi levný.

Emancipace žen = více sexu pro muže

Přestože analýza vycházela z poměrně diskutabilních mezinárodních dat, potvrdila, že v zemích, v nichž ženy mají s muži srovnatel-

Ing. Petr Houdek, (*1981) asistent na katedře institucionální ekonomie a výzkumný pracovník laboratoře experimentální ekonomie Národohospodářské fakulty VŠE, postgraduální student na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy.

Kresba
© Vladimír Jiránek.

PROČ NIC NEŘÍKÁŠ? NEBAVÍ MĚ TO BEZ TĚCH TVĚJCH BLBÝCH KEČŮ!

né příležitosti, je cena sexu malá. Lidé mají více sexuálních partnerů, jak dlouhodobých, tak i příležitostných „na jednu noc“. Je nízká i „cena z největších“ – vyžadování manželského závazku: v rovných společnostech je výrazněji rozšířen předmanželský sex, první sexuální zkušenost je doménou nižšího věku a méně občanů dané země horuje pro nutnost sexuální abstinence až do svatby.

V Česku, jež v testovaném vzorku zastupovalo spíše zemi s nerovnými příležitostmi, udává zkušenost s nezávazným sexem třetina respondentů a průměrný věk ztráty panenství je 17,2 roku. Číňané s vyšší nerovností pohlaví pak zažívají sexuální debut až ve věku 18,3 roku, promiskuitních je jich 17 % a za život mají průměrně 3 partnery. Naopak Švédové, národ s téměř rovnými šancemi, přijdou o nevinost v šestnácti, k praktikování nezávazného sexu se přiznávají dvě třetiny z nich a nasměřují průměrně přes 16 sexuálních partnerů. Nicméně jak rovnost pohlaví, tak vztah k sexu ovlivňuje řada dalších proměnných, politickou a ekonomickou vyspělostí země počínaje a mezilidskou důvěrou konče.

Proti budoucím univerzitám byla Sodoma klášteřem

Ekonomická teorie sexu v posledních letech slaví úspěchy, jelikož dokáže složité jevy vysvětlit extrémně jednoduchým modelem poprváků a nabídky a i při ignorování řady jinak velmi diskutovaných faktorů, jako jsou tradice, výchova či kulturní omezení, její predikce vycházejí; nejen na úrovni zemí, ale i v nižších rovinách.

Podíl žen na vysokoškolských studiích ve většině zemí roste a dívky často zaujímají majoritu i v některých donedávna mužských oborech (i v Česku je od roku 2004 více studentek než studentů a jejich podíl dále narůstá). Jelikož lidé nacházejí partnery především v blízké sociální skupině, na univerzitě se lze dívat jako na samostatný trh, v tomto případě s přetlakem nabízejících – a na takových trzích cena nutně klesá. Nepřekvapí proto, že tradiční rande (poměrně finančně nákladný podnik, který platí muž) je na univerzitách stále vzácnější. V poslední studii z USA bylo zjištěno,⁵ že nárůst poměrného zastoupení žen na univerzitě o procento značí snížení pravděpodobnosti, že studentka bude vícekrát pozvána na rande, o 3,3 %. Většina „poznávání se“ se začíná odehrávat na hromadnějších večírcích (čímž lze ušetřit), které sice vždy končily šíří uskutečněných transakcí, od líbání po sex – zakončení v posteli je však nově stále častější. Pochopitelně čím větší přetlak studentek, tím méně z nich si udrží dlouhodobého přítele, přestože jsou sexuálně aktivnější než kdykoliv předtím.

Situace je ještě složitější pro neatraktivní dívky, kupříkladu s nadváhou či trpící obezitou. Při již tak omezeném počtu studentů jim efektivně hrozí sexuální abstinence. Přesouvají se proto z trhu randění – coby veřejně demonstrováných vztahů – na privátní trh pouhých sexuálních partnerů. Ekonomka Susan

NA SLEVOU? UKÁŽTE PŘÍKLADY V. Z. P.

Averett pak s kolegy předloni ukázala,⁶ že obězní studentky jsou mnohem ochotnější souhlasit i s velmi rizikovými sexuálními praktikami, aby alespoň nějakého partnera získaly.

Kresba
© Vladimír Jiránek.

Přednášení bude pro manželství zkázou

Hochy na středních školách asi nelze více motivovat, aby pilně studovali a byli v důsledku toho přijati na univerzitu, než uvedení popsané situace. Tím by se poměr vysokoškolsky studujících mužů a žen měl opět narovnat. Leč dlouhodobý trend i mezinárodní zkušenost nenaznačují, že by k tomu mělo dojít brzy.

Jednu skupinu obyvatel je však vhodné varovat již nyní – manželky vysokoškolských pedagogů. Už samotný fakt, že přednášející se pravidelně dostávají do styku s mladými, atraktivními ženami na vrcholu jejich reprodukčního potenciálu, způsobuje, že docenti a profesori mají větší pravděpodobnost, že se rozvedou a zůstanou poté svobodní.⁷ Jak pevný bude jejich slib manželské věrnosti za situace, kdy na univerzitách bude sex k dostání doslova na požádání?

1) Pro přehledovou studii o pohlavních rozdílech v sexuálních touhách vizte kupř. Baumeister R. F., Catanese K. R., Vohs K. D.: Is there a gender difference in strength of sex drive? Theoretical views, conceptual distinctions, and a review of relevant evidence. *Personality and Social Psychology Review* 5, 242-273, 2001.

2) Ženy povolněji nabízející sex (a snižující jeho celkovou cenovou hladinu) jsou považovány za „levné“ a trestány spíše jinými ženami než muži. Čili promiskuitní ženy jsou ostrakizovány ženskými kolektivy, ne mužskými. Mladým dívkám hrozí „ztrátu dobré pověsti“ také nejčastěji matky, ne jejich otcové. Další důkazy pro teorii ženami iniciovaného omezení sexuální nabídky přináší Baumeister R. F., Twenge J. M.: Cultural suppression of female sexuality. *Review of General Psychology* 6, 166-203, 2002.

3) Baumeister R. F., Mendoza J. P.: Cultural Variations in the Sexual Marketplace: Gender Equality Correlates With More Sexual Activity. *The Journal of Social Psychology* 3, 350-360, 2011.

4) Nepůjde však o obecné pravidlo, muži v některých kulturách mohou ženy deprivovat do takové míry, že ty jim budou muset nabídnout sex levně, aby si zachránily život.

5) Uecker J. E., Regnerus M. D.: Bare Market: Campus Sex Ratios, Romantic Relationships, and Sexual Behavior. *The Sociological Quarterly* 51, 408-435, 2010.

6) Averett S., Corman H., Reichman N.: Effects of Overweight on Risky Sexual Behavior of Adolescent Girl. NBER Working Paper 16172, 2010.

7) Není však asi pravdou, že by učitelé nutně vyhledávali sérii poměrů se svými studentkami. Spíše se zdá, že každodenní pobývání s atraktivními ženami ve škole je příměje hodnotit každou dospělou ženu jako nedostatečně přitažlivou. Rozvedou se a nejsou motivováni se znovu oženit. Důkaz pro toto vysvětlení poskytují slavný Kenrikův experiment, v němž byly ukázány účastníkům obrázky z Playboye. Muži obratem začali své skutečné partnerky hodnotit jako méně atraktivní a citili k nim méně lásky. Pro více vizte Kanazawa S., Still M. C.: Teaching may be hazardous to your marriage. *Evolution and Human Behavior* 21, 185-190, 2000.